

ეროსი მანჯგალაძე

ეროსი მანჯგალაძე 1925 წლის 3 მარტს სოფელ ღანიშში (სამტრედიის რაიონი) დაიბადა. მამა პედაგოგი იყო, დედა კი დიასახლისი. პირველდაწყებითი განათლება სოფლის სკოლაში მიიღო. 1933 წლიდან მანჯგალაძეების ოჯახი სახოვრებლად თბილისში გადმოვიდა, სადაც სწავლა 34-ე სკოლაში გააგრძელა. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ, 1942 წლიდან მუშაობა დაიწყო საქართველოს რადიოკომიტეტში დიქტორის თანამდებობაზე, პარალელურად კი შ. რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრის სტუდენტად ჩაირიცხა. ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ 1947 წლიდან 1948 წლამდე მუშაობდა ცხინვალის სტალინის სახელმწიფო თეატრში მსახიობად. 1948 წელს კვლავ დაბრუნდა თბილისში და რადიოკომიტეტში მუშაობასთან ერთად შ. რუსთაველის თეატრში მსახიობად დაიწყო მოღვაწეობა. რთული ოჯახური პირობების გამო 1949 წელს თეატრიდან წავდა, თუმცა 1951 წლის აპრილში კვლავ დაუბრუნდა თეატრს და სიცოცხლის ბოლომდე აღარ მიუტოვებია.

1980 წელს მუშაობდა კინომსახიობთა თეატრის დირექტორად და მსახიობად. ე. მანჯგალაძის მიერ დიდი ოსტატობით განსახიერებული როლებიდან აღსანიშნავია – ივანე მრისხანე (ვ. სოლოვიოვის “დიდი ხელმწიფე”), პეშეკი (ი. ფუჩიკის “ადამიანებო იყავით ფხიზლად”), ზიმზიმოვი (გ. სუნდუკიანის “პეპო”), მაქსიმილიან მორი (ფ. შილერის “ყაჩაღები”), ლოპესი (ჯ. ფლეტჩერის “ესპანელი მღვდელი”), ყვარყვარე (პ. კაკაბაძის “ყვარყვარე თუთაბერი”), ტარიელ გოლუა (ლ. ქიაჩელის “ტარიელ გოლუა”), გვადი (“ლ. ქიაჩელის “გვადი ბიგვა”), ოიდიპოსი (სოფოკლეს “ოიდიპოს მეფე”), აპრაკუნე (ი. ვაკელის “საქმიანი კაცი”), ჟივოტა ცვიოვიჩი (ბ. ნუშიჩის “ფილოსოფიის დოქტორი”), კომენტატორი (კ. ბუაჩიძის “ამბავი სიყვარულისა”), ბოცო კალანდაძე (გ. ხუხაშვილის “ზღვის შვილები”), დათვი (გ. ნახუცრიშვილის “ჭინჭრაქა”), ართავაზა, ისიდორე სალარიძე (ნ. დუმბაძის “მზიანი ღამე, “საბრალდებო დასკვნა”), თავადი ვანო (ავქ. ცაგარელის “ხანუმა”), ირაკლი რაზმაძე, საბა (ა. ჩხაიძის “ხიდი”, “დაბრუნება”), პეტერ შტოკმანი (პ. იბსენის “ექიმი შტოკმანი”), აზდაკი (ბ. ბრესტის “კავკასიური ცარცის წრე”) და სხვა. კინომსახიობთა თეატრში განასახიერა: მოხუცი ფეხბურთელი (ლ. ჭელიძის “სმერაღდა”), მურომსკი (ა. სუხოვო-კობილინის “საქმე”).

ე. მანჯგალაძე ეროვნული აქტიორული სკოლის თვალსაჩინო წარმომადგენელი იყო. ძლიერი, ტემპერამენტური და დრამატულობით დატვირთული ხმა, სამსახიობო ნიჭთან ერთად მის სავიზიტო ბარათად იქცა. იუმორის გრძნობით გაზავებული როლები დაუვიწყარი ხდებოდა მაყურებელთათვის. ხშირ შემთხვევაში მის მიერ განსახიერებულ პერსონაჟთა რეპლიკებს ხალხი მაშინვე აიტაცებდა ხოლმე და დიდი ხნის მანძილზე ტრიალებდა ხალხში. მაყურებლის მეხსიერებას სამუდამოდ შემორჩა ეროვნული კოლორიტულობით შექმნილი სახეები: ალექსანდრე (“წარსული ზაფხული”, რეჟ. ნელი ნენოვა, გენო წულაია), სევერიანი (“თოჯინები იცინიან”, რეჟ. ნიკოლოზ სანიშვილი), ალა გეურქოვი (“ვერის უბნის მელოდიები”, რეჟ. გიორგი შენგელაია), მილიციის განყოფილების უფროსი სამჭკუაშვილი (“ქვევრი”, რეჟ. ირაკლი კვირიკაძე), მღვდელი (“ლონდრე”, თამაზ მეღიავა), თავადი შერვაშიძე (“თბილისი-პარიზი-თბილისი”, რეჟ. ლეილა აბაშიძე), გვანჯ აფაქიძე (“მთვარის მოტაცება”, თამაზ მეღიავა), დათიკო ხუციშვილი

(“ბოდიში თქვენ გელით სიკვდილი” გუგული (ყარამან) მგელაძე), ბუნბულა (“ნატვრის ხე” თენგიზ აბულაძე).

ე. მანჯგალაძემ დიდი ღვაწლი დასდო ტელე და განსაკუთრებით რადიოთეატრის განვითარებას, სადაც განასახიერა – მამა გორიო (ონორე დე ბალზაკის “მამა იგორი”), მკითხველი (მ. შოლოხოვის “გატეხილი ყამირი”), იაგუპი (ე. რანეტის “ბრაკონიერები”). გაწეული ღვაწლის ნიშნად რადიოთეატრი ეროსი მანჯგალაძის სახელს ატარებს. მისივე სახელობისაა დრამატულ გადაცემათა მთავარი სტუდია. ასევე, სამტრედიის სახელმწიფო თეატრი და სამტრედიის სპორტული სტადიონიც.

ე. მანჯგალაძემ თავისი მაღალპროფესიონალიზმით, ერთ-ერთმა პირველთაგანმა საფუძველი ჩაუყარა ქართული სპორტული კომენტატორის პროფესიას.

1958 წელს მიენიჭა საქართველოს დამსახურებული არტისტის, ხოლო 1961 წელს კი საქართველოს სახალხო არტისტის წოდება.

ე. მანჯგალაძე 1982 წლის 26 იანვარს გულის შეტევით გარდაიცვალა. დაკრძალულია დიდუბის მწერალთა და საზოგადო მოღვაწეთა პანთეონში. ჩვენი მუზეუმის ხელნაწერთა საცავში დაცულია მსახიობის არქივის მცირე ნაწილი, თუმცა მასალა საკმარის ინფორმაციას იძლევა ეროსი მანჯგალაძის, როგორც შემოქმედებითი ასევე ბიოგრაფიული მოღვაწეობის შესახებ.

ეროსი მანჯგალაძის პირადი საარქივო მასალა

ავტობიოგრაფია

1. ეროსი მანჯგალაძე ავტობიოგრაფია.
1954 წ. 9 აპრილი. ავტობიოგრაფია. 2 გვ.
2. ეროსი მანჯგალაძის ავტობიოგრაფია.
უთარილო. ხელნაწერი. მელანი. 2 გვ.
3. ეროსი მანჯგალაძის ბიოგრაფიული ცნობარი.
უთარილო. ბლანკი. ხელით შევსებული. რუსული ენა. 1 ფ.

კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი

4. ეროსი მანჯგალაძის კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი.
1954 წ. 9 აპრილი. ბლანკი. ხელით შევსებული. მელანი. ერთვის ფოტო. 4 გვ.
5. ეროსი მანჯგალაძის კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი.
1960 წ. 27 მაისი. ბლანკი. ხელით შევსებული. მელანი. 4 გვ.
6. ეროსი მანჯგალაძის კადრების აღრიცხვის პირადი ფურცელი.
1981 წ. 7 სექტემბერი. ბლანკი. ნაბეჭდი. რუსულ ენაზე. ერთვის ფოტო. 4 გვ.
(2 ეგზ.)

დახასიათება

7. რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის დირექციის მიერ გაცემული ეროსი მანჯგალადის დახასიათება.
1977 წ. 21 ოქტომბერი. ხელს აწერენ: თეატრის დირექტორი – აკ. ბაქრაძე, პარტიუროს მდივანი – ეროსი მანჯგალაძე, ადგილკომის თავმჯდომარე – ჯ. ღალანძე. ნაბეჭდი. 1 გვ.

მიმართვა

8. საქართველოს კულტურის მინისტრ - ოთარ თაქთაქიშვილის მიმართვა სსრ კულტურის მინისტრ პ. ღუმბიშვილისადმი, ეროსი მანჯგალადის საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტის წოდებაზე წარდგენასა და მინიჭებასთან დაკავშირებით.
უთარიღო. ნაბეჭდი. რუსული ენაზე. 2 გვ.

ოქმი

9. ამონაწერი კულტურის მუშაკთა პროფკავშირის საქართველოს რესპუბლიკური კომიტეტის სხდომის ოქმიდან, ეროსი მანჯგალადისათვის მისი ხანგრძლივი და ნაყოფიერი შრომისათვის კინოსა და თეატრში სახალხო არტისტის წოდების მინიჭებასთან დაკავშირებით.
1981 წ. 8 ოქტომბერი. ნაბეჭდი. რუსული ენა. ხელს აწერს – ე. გოგიაშვილი. 2 გვ.

სტენოგრაფიული ანგარიში

10. ეროსი მანჯგალადისა და ნელი მგალობლიშვილის შემოქმედებითი საღამოს სტენოგრაფიული ანგარიში.
პირი: დოდო ანთაძე, დავით ჩხეიძე, თ. ბაქრაძე, აკაკი ვასაძე, აკაკი ფაღავა, როდიონ ქორქია, ნინო შვანგირაძე, მ. ნაცვლიშვილი, გოგი ტატიშვილი, დ. ძიგუა, თ. ფერაძე, ალ. აფხაიძე.
1955 წ. 7 მარტი. ნაბეჭდი. აკინძული წიგნის სახით. ხელს აწერს – ნ. ხელაძე. 32 გვ (2 ეგზ.)

ნაშრომი ე. მანჯგალადის შესახებ

11. ალექსანდრე ბურთიკაშვილის ნაშრომი ეროსი მანჯგალადის მოღვაწეობის შესახებ. [განხილულია ეროსი მანჯგალადის მიერ შესრულებული როლები:

1. მაქსიმ გორგი – “მდაბიონი” ტეტერევი.
 2. ილია ჭავჭავაძე – “ოთარაანთ ქვრივი” – ომარაანთ მოჯამაგირე.
 3. გ. სუნდუკიანი – “პეპო” – ზიმზიმოვი.
 4. ჯ. ფლეტჩერი – “ესპანელი მღვდელი” – ლოპესი
 5. აგრეთვე საუბარია სპორტულ კომენტატორობასა და ბიოგრაფიულ ცნობებზე]
- უთარილო. ავტოგრაფი. მანქ. ნაბეჭდი რუსულ ენაზე 17 გვ. უთარილო

სტატია

12. ვეფხია სამსონაძე-საგაზეთო სტატია: “განუმეორებელი ეროსი”. სტატია ამოდებულია ჟურნალიდან: “ჩვენებურები”
- ქ. ქუთაისი უთარილო – 4 ფ. მანქ. ნაბ. ქართული ენა

სია

13. მანჯგალაძე ეროსი აკაკის ძე მსახიობი.
- შესრულებული როლების სია.
- უთარილო – 4 ფ. მანქ. ნაბეჭდი – ქართული. რუსული ენა

მოსაწვევი ბარათები

14. მოსაწვევი ბარათი ეროსი მანჯგალაძისა და ნელი მგალობლიშვილის შემოქმედებითი სადამო
- დასტამბული ქართულ ენაზე. 07.03.1955 წ. 1 ცალი
15. ეროსი მანჯგალაძის ხსოვნისადმი მიძღვნილი სადამოს მოსაწვევი ბარათი.
- აჭარის რესპუბლიკის წარმომადგენლობაში.
- 12.11.1999 წ. – 1ც. დასტამბული – ქართულ, ინგლისურ ენ.